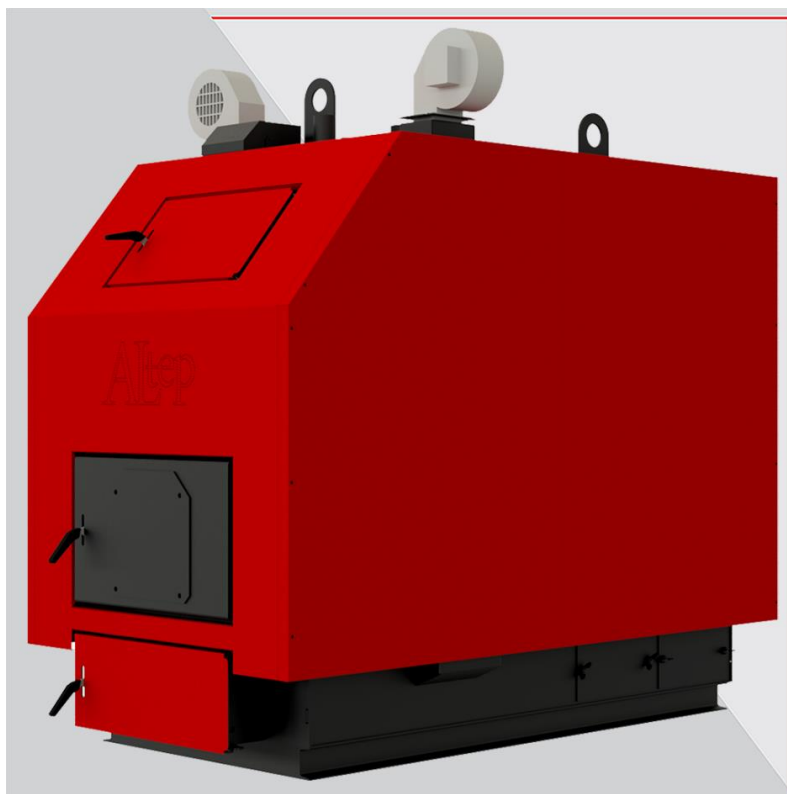

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З ПИТАНЬ ПРАЦІ
(ДЕРЖПРАЦІ)
УПРАВЛІННЯ ДЕРЖПРАЦІ У СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

**ПАМ'ЯТКА РОБОТОДАВЦЮ
ЩОДО ДОТРИМАННЯ ОСНОВНИХ ВИМОГ
З БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПРИ ЕКСПЛУАТАЦІЇ
ТВЕРДОПАЛИВНИХ КОТЛІВ**

м. Суми

Основні вимоги НПАОП при експлуатації твердопаливних котлів.

Для управління та обслуговування котлів, трубопроводів і допоміжного устаткування (живильних насосів, установок золотидалення і т.д.) роботодавець зобов'язаний призначити операторів, що мають посвідчення на право обслуговування котлів даного типу.

До обслуговування котлів можуть бути допущені особи, не молодші за 18 років, які пройшли медичний огляд, навчання та атестацію в установленому порядку відповідно до Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці НПАОП 0.00-4.12-05 ([z0231-05](#)). { Абзац перший пункту 2.7 розділу 2 із змінами, внесеними згідно з Наказом Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду N 231 ([z1190-07](#)) від 01.10.2007 }

Навчання і первинна атестація машиністів (кочегарів) і операторів котельні повинні проводитися в професійно-технічних училищах, навчально-курсівих комбінатах (курсах). Індивідуальна підготовка зазначеного персоналу не допускається.

Періодичні перевірки знань мають проводитися не рідше одного разу на рік. Позачергова перевірка знань проводиться:

- при переході на інше підприємство;
- у випадку переведення на обслуговування котлів іншого типу;
- при переведенні котла на спалювання іншого виду палива;
- при перерві в роботі більше 6 місяців;
- за рішенням адміністрації або за вимогою інспектора Держнаглядохоронпраці.

При переведенні персоналу на обслуговування котлів, працюючих на газоподібному паливі, проводять додаткову перевірку знань у порядку, встановленому Правилами безпеки в газовому господарстві.

Вимоги до приміщень котельнь.

Улаштування приміщень та горищних перекриттів над котлами не допускається.

При встановленні котлів всередині виробничих приміщень, місце встановлення відокремлюється перегородками на всю висоту котла, але не нижче 2 м, з улаштуванням дверей. Місце розташування та напрямки відчинення дверей визначаються проектною організацією. Перегородки виконуються з неспалювальних матеріалів.

В будівлях котельної розміщуються побутові та службові приміщення для обслуговуючого персоналу відповідно до санітарних норм.

Розміщення будь-яких інших приміщень, а також майстерні, які не призначені для ремонту котельного устаткування, забороняється.

На кожному поверсі приміщення котельної має бути зроблено не менше двох виходів, розміщених в протилежних боках приміщення. Допускається один вихід, якщо площа поверху є меншою 200 м та має бути другий евакуаційний вихід на зовнішні стаціонарні сходи, а в одноповерхових котельних - при довжині приміщення по фронту котлів не більше 22 м.

Виходом із приміщення котельні вважається як безпосередній вихід назовні, так і вихід через сходову клітку чи тамбур.

Вихідні двері з приміщення котельної повинні відкриватися назовні від натиску руки, не мати запорів із котельної та під час роботи котлів, не замикатися. Вихідні двері з котельної в службові, побутові, а також допоміжно-виробничі приміщення повинні забезпечуватися пружинами та відкриватися в бік котельної.

На кожних вхідних дверях приміщення котельної з зовнішнього боку повинен бути напис "Стороннім вхід заборонено".

У воріт приміщення котельної, через які проводиться подання палива і вилучення золи та шлаку, необхідно встановлювати тамбур чи повітряну теплову завісу відповідно до вимог НД.

Приміщення котельної повинні бути забезпечені достатнім природним світлом, а в нічний час - електричним освітленням.

Підлягають обов'язковому обладнанню аварійним освітленням наступні місця:

- фронт котлів, а також проходи між котлами, позаду котлів та над котлами;
- щити та пульти управління;
- водовказівні та вимірювальні пристрої;
- зольні приміщення; вентиляторні площадки;
- устаткування водопідготовки; площадки та драбини котлів;
- насосні приміщення.

Робоче та аварійне освітлення, електричне устаткування і його заземлення повинні відповідати вимогам Правил улаштування електроустановок (ПУЕ).

У приміщеннях котельної при висоті встановлення світильників загального освітлення над підлогою або площадками обслуговування менше 2,5 м повинні влаштовуватися світильники закритого виконання.

При роботі в котлах і газоходах застосовувати ручні світильники з напругою не більше 22 В, або переносні електричні фанарі.

Відстань від фронту котлів або виступаючих частин топки до протилежної стіни котельної повинна становити не менше 3 м.

Ширина проходів між котлами, між котлом і стіною приміщення повинна бути не менше 2 м, ширина проходу між окремими виступаючими частинами котлів та виступаючими частинами споруди, сходами, робочими майданчиками та іншими виступаючими конструкціями - не менше 0,7 м.

Прямки і заглиблення, що не закриваються, повинні огорожуватися перилами висотою не менше 0,9 м.

Для парових котлів паропродуктивністю 2 тони/год і вище і водогрійних теплопродуктивністю 2,26 Мвт (2 Гкал/ч) і вище, працюючих на твердому паливі, подання палива в котельну і в топку котла має бути механізоване, а для котельних із загальним виходом шлаку і золи котлів у кількості 250 кг/год і більше (незалежно від продуктивності котлів) має бути механізоване вилучення шлаку і золи.

При ручному золовидаленні шлакові і зольні бункери повинні забезпечуватись пристроями для заливання золи і шлаку водою в самих бункерах чи вагонетках. В цьому випадку під бункерами обов'язково повинні бути влаштовані ізольовані камери для встановлення вагонеток. Камери повинні мати двері, які щільно закриваються, належну вентиляцію і відповідне освітлення, а двері камери мають бути із заксленими вічками.

Керування затвором бункера і заливкою шлаку має бути винесене за межі камери в безпечне для обслуговування місце.

При ручному видаленні золи у вагонетки нижні частини зольних бункерів слід розташовувати на такій відстані від рівня підлоги, щоб під затвором бункера висота була не менше 2,9 м, при механізованому видаленні затвор бункера повинен розташовуватися на 0,5 м вище вагонетки.

Ширина проїзду в зольному приміщенні повинна бути не менше ширини вагонетки, що застосовується, збільшеної на 0,7 м із кожного боку. Зменшення ширини допускається лише в проїздах між колонами фундаменту котлів і будов.

Якщо зола і шлак вигрібаються із топки безпосередньо на робочу площадку, то в котельні над місцем вигрібання і заливання вогнищевих залишків повинна бути влаштована витяжна вентиляція.

Котельна повинна бути обладнана засобами пожежогасіння відповідно до норм на протипожежне устаткування і реманент, установлених Правилами пожежної безпеки в Україні ДНАОП 0.02-2.02-95.

Приміщення, де розміщені котли, зольні приміщення, а також всі допоміжні і побутові приміщення повинні бути обладнані природною і штучною вентиляцією, а також, при необхідності, опаленням. Вентиляція котельної повинна забезпечувати видалення шкідливих газів, пилу, подачу приточного повітря і підтримку температурних умов відповідно до вимог санітарних норм.

Приміщення котельної, котли і все обладнання треба тримати в справному стані і чистоті. Проходи в котельному приміщенні і виходи з нього повинні бути завжди вільними.

Вимоги щодо тримання, обслуговування і нагляду за котлами.

Власник котла повинен забезпечити тримання котлів у справному стані, а також безпечні умови їх роботи, організувавши обслуговування, ремонт і нагляд відповідно до вимог Правил.

Для здійснення у відповідності з цими Правилами технічного опосвідчення, забезпечення справного стану і постійного контролю за безпечною експлуатацією котлів власником котла має бути призначена особа, відповідальна за його справний стан і безпечну експлуатацію. Така особа призначається з числа інженерно-технічних працівників, котрі мають відповідну кваліфікацію і теплотехнічну освіту.

Призначення відповідальної особи необхідно оформляти наказом по підприємству із записом номера і дати наказу в паспорт котла (водопідігрівача) На період відсутності відповідальної особи (відпустки, відрядження тощо) виконання його обов'язків має бути покладено згідно з наказом на іншого інженерно-технічного працівника, який пройшов перевірку знань Правил.

Відповідальний за справний стан і безпечну експлуатацію повинен забезпечити: тримання котлів у справному стані; проведення своєчасного планово-запобіжного ремонту котлів і підготовку їх до технічного опосвідчення; своєчасне усунення виявлених несправностей; обслуговування котлів навченим та атестованим персоналом; обслуговуючий персонал виробничими інструкціями, а також періодичну перевірку знань цих інструкцій; виконання обслуговуючим персоналом виробничих інструкцій.

Відповідальний за справний стан і безпечну експлуатацію котлів зобов'язаний: регулярно оглядати котли в робочому стані; щоденно в робочі дні перевіряти записи в змінному журналі і розписуватися в ньому; проводити роботу із персоналом по підвищенню його кваліфікації; проводити технічне опосвідчення котлів; зберігати паспорти котлів та інструкції заводів-виготовлювачів по їх монтажу та експлуатації; проводити протиаварійне тренування з персоналом котельні; перевіряти правильність ведення технічної документації при експлуатації та ремонті котлів; брати участь у комісії з атестації та періодичній перевірці знань ІПП і обслуговуючого персоналу; брати участь в обстеженнях, які проводять органи Держнаглядохоронпраці, і своєчасно виконувати їх приписи.

Забороняється доручати машиністові (кочегару), операторові котла, який знаходиться на чергуванні, виконання під час роботи котла будь-яких інших робіт, не передбачених виробничою інструкцією.

Забороняється залишати котел без нагляду до повного припинення горіння в топці, вилучення з неї решт палива і зниження тиску до нуля.

Робота котла при камерному спалюванні палива допускається без постійного нагляду машиніста, оператора при наявності автоматики, що забезпечує ведення нормального режиму роботи з пульта управління, контроль і зупинку котла при порушеннях режиму роботи, які можуть викликати пошкодження котла з одночасною сигналізацією про це на пульт управління. Переведення котлів на диспетчеризоване управління має бути проведене за проектом, виконаним спеціалізованою організацією.

Власник котла на підставі, інструкції заводу-виготівника і цих Правил з урахуванням особливостей даної котельні розробляє і затверджує виробничу інструкцію для персоналу котельні.

Виробнича інструкція має знаходитись у котельні на видному місці. Крім того, кожний робітник котельні повинен мати таку інструкцію в особистому використанні. До виробничої інструкції по обслуговуванню котлів прикладається оперативна схема трубопроводів котельні.

У котельні також вивішуються режимні карти котлів.

У котельні повинні бути годинник, телефон чи звукова сигналізація для виклику в екстрених випадках представників адміністрації.

У котельню не дозволяється допускати осіб, які не мають відношення до експлуатації устаткування котельні.

У котельні необхідно вести змінний журнал для записів результатів перевірки котлів і котельного устаткування, водовказівних приладів, сигналізаторів граничних рівнів води, манометрів, запобіжних клапанів, живильних пристроїв, засобів автоматики, а також тривалості продування котлів, про що ті, хто здає і приймає зміну, повинні обов'язково розписуватись у журналі про здавання і приймання котлів і зміни.

У змінному журналі мають бути записані також розпорядження начальника котельні або особи, яка його заміняє, про розтопку або зупинку котлів (за винятком випадків аварійної зупинки).

Котел повинен бути негайно зупинений і відключений дією захисту чи персоналом у випадках, передбачених виробничою інструкцією, зокрема, при наступних несправностях і відхиленнях від норми:

Для парових і водогрійних котлів:

- при виявленні несправності запобіжного клапана;
- припиненні дії всіх живильних насосів;
- виявленні тріщин, випучин, пропусків у зварних швах, обриві анкерного болта або в'язки в основних елементах котла (барабані, колекторі, камері, пароводоперепускних і водоопускних трубах, парових і живильних трубопроводах, у жаровій трубі, вогневій коробці, кожусі топки, трубній решітці зовнішнього сепаратора);
- згасанні факелів в топці при камерному спалюванні палива;
- зникненні електричної напруги, яка подається на всіх контрольно-вимірювальних приладах, приладах дистанційного і автоматичного управління;
- виникненні пожежі в котельні, яка загрожує обслуговуючому персоналу чи котлу.

Увага !

Відповідно до Порядку проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011р. №1232, роботодавець зобов'язаний при отриманні повідомлення про груповий нещасний випадок, нещасний випадок із смертельним наслідком, нещасний випадок, що спричинив тяжкі наслідки, випадок смерті або зникнення працівника під час виконання трудових (посадових) обов'язків, протягом однієї години повідомити з використанням засобів зв'язку та протягом трьох годин подати на паперовому носії повідомлення згідно з додатком 2, у будь-який час (в т.ч. вночі, у неробочі та святкові дні тощо) або за телефоном (0542)22-55-02 Управління Держпраці у Сумській області та за телефоном (0542)77-08-21 Управління ВД Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Сумській області, або у відділення за місцезнаходженням підприємства.